

19 Οκτωβρίου 2020

†Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου: Ο δούλος «Ελευθέριος»

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Χαριτωμένες παραινέσεις](#)

Ο θεός χορός των αγίων ενδόξων Νεομαρτύρων.

Γύρω στο 1814 ένας νεαρός, ονόματι Ελευθέριος, ξεκίνησε από τη Δημητσάνα της Πελοποννήσου, για να πάει στο Άγιο Όρος να γίνει μοναχός. Δεν τα κατάφερε όμως να πάει στο Άγιο Όρος και βρέθηκε στο Βουκουρέστι. Στη Ρουμανία εργαζόταν ο πατέρας του ως έμπορος. Εκεί συνδέθηκε με τον πρεσβευτή της Γαλλίας και

γνωρίστηκε με ένα Ρώσο. Οι δύο αυτοί άνθρωποι «φρονούσαν τα του κόσμου και όχι τα του Θεού»· και άρχισαν να προσπαθούν να μυσταγωγήσουν τον νεαρό στις χαρές του κόσμου.

Εκείνη τη στιγμή προφανώς δεν βρέθηκε κανένας να φωνάξει στον Ελευθέριο: «Φύγε τώρα!» Μπορούμε όμως να είμαστε σίγουροι ότι κάποια φωνή μέσα του τον προειδοποίησε, ότι η παρέα του δεν τον τραβάει σε δρόμο σωτηρίας αλλά σε δρόμο απώλειας. Δεν είχε περάσει πολύς καιρός από τότε που είχε στραμμένα τα μάτια του προς τη μοναχική ζωή. Σίγουρα οι κεραίες του και τα αντανakλαστικά του ακόμα δούλευαν. Δυστυχώς όμως, από ό,τι φάνηκε, ο Ελευθέριος είχε αρχίσει στις φωνές-ξυπνητήρια να απαντάει: «Σκάστε! Σιωπή! Μάλλον δίκιο έχουν οι φίλοι μου. Εδώ είναι η ζωή! Εδώ οι χαρές και τα γλέντια!»

Έτσι τα «καλά παιδιά» που συναναστρεφόταν δεν άργησαν να τον παρασύρουν στη ντόλτσε βίτα. Και ο Ελευθέριος εγκατέλειψε κάθε σκέψη για καλογερική, για αφιέρωση της ζωής του στον Θεό, και έπεσε με τα μούτρα στις απολαύσεις της επίγειας ζωής. Μέρα με την μέρα έπεφτε πιο βαθειά στην διαφθορά και στην ακολασία, τόσο, που ξεπέρασε και τους φίλους του, τον Ρώσο και τον Γάλλο, παρ' ό,τι ήσαν άνθρωποι εντελώς κοσμικοί.

Έτσι τους εγκατέλειψε και έπιασε φίλους μερικούς Τούρκους. Συνδέθηκε μαζί τους και πήρε την απόφαση να πάει μαζί τους στην Κωνσταντινούπολη, για να δοκιμάσει την ζωή, όπως την γλεντούσαν οι μπέηδες και οι αγάδες. Και για να ταυτιστεί περισσότερο μαζί τους, μέσα σ' αυτόν τον πόθο της απόλαυσης της επίγειας ζωής, τους είπε ότι θέλει να γίνει και μωαμεθανός. Εννοείται βέβαια πως στο Ισλάμ δεν έδινε καμιά σημασία. Δεν θα γινόταν μωαμεθανός από πίστη αλλά αποκλειστικά και μόνο από τον πόθο να γλεντάει. Πραγματικά οι Τούρκοι τον δέχθηκαν με χαρά και τον έκαναν μουσουλμάνο με το όνομα Ρεσίτ.

Ένας άνθρωπος ξεκινάει να γίνει καλόγηρος, να αγωνιστεί δηλαδή όσο το δυνατόν πιο δυναμικά για τη σωτηρία του, και πλανάται, απατάται από το δέλεαρ των κοσμικών επιθυμιών και διαφθείρεται ψυχικά. Και όχι μόνο δεν γίνεται μοναχός αλλά καταντάει σε μία φοβερή κατάπτωση σε τέτοιο βαθμό, που τον κάνει να ξεγράψει όχι μόνο πατέρα, μητέρα και συγγενείς αλλά και τον ίδιο τον Χριστό. Από την αχαλίνωτη επιθυμία απόλαυσης του κόσμου τούτου, όπως εκείνος βέβαια την καταλάβαινε, χάνει εντελώς κάθε ίχνος αξιοπρέπειας και αληθινής ελευθερίας.

Η σωτήρια αφύπνιση

Ο Ελευθέριος έγινε Τούρκος όχι από πίστη στον Μωάμεθ, αλλά για διασκέδαση. Έτσι έμεινε μέσα του ένας αμαρτωλός χριστιανός. Και ενώ είχε γίνει μουσουλμάνος, διατηρούσε ένα μικρό σταυρουδάκι κρεμασμένο στο στήθος του.

Μια μέρα τον είδαν οι Τούρκοι με τον σταυρό και τον έλεγξαν αυστηρά. Το ανέφεραν και στον Ραΐς Εφέντη. Εκείνος γέλασε και είπε: «Δεν πειράζει. Αφήστε τον. Δεν καταλαβαίνει κανείς με το πρώτο, τη γλύκα της δικής μας θρησκείας. Σιγά-σιγά θα καταλάβει».

Ο Ελευθέριος όμως είχε αρχίσει να έχει έντονους ελέγχους συνείδησης. Κατάλαβε πόσο φοβερό λάθος του ήταν το να αρνηθεί τον Χριστό. Κατάλαβε ότι η χαρά και η ειρήνη που δίνει ο Χριστός δεν συγκρίνεται με τα σκουπίδια ψεύτικης «χαράς» και «ειρήνης» που χαρίζει η υποδούλωση στις ηδονές της σάρκας. Κατάλαβε ότι το κυνήγι τέτοιας διασκέδασης όχι απλώς δεν γεμίζει την ψυχή του με αληθινή και μόνιμη γλυκύτητα και γαλήνη αλλά αντίθετα τον κάνει στο τέλος να σιχαίνεται τον εαυτό του! Πολλές φορές δεν άντεχε και το έλεγε και στους φίλους του· το είπε και σ' αυτόν που αργότερα κατέγραψε το μαρτύριό του.

Και τότε ξανάρχισε ο δούλος του Θεού, ενώ ήταν ακόμη τυπικά Τούρκος, να νηστεύει και να εγκρατεύεται. Και νηστεύοντας και εγκρατευόμενος, μέρα με τη μέρα αισθανόταν περισσότερη ελευθερία από την τραγική κατάσταση στην οποία είχε περιέλθει. Έτσι τελικά πήρε την απόφαση να πραγματοποιήσει το παλιό του σχέδιο. Το «έσκασε» με την βοήθεια κάποιου ιερέα, στον οποίο πήγε και εξομολογήθηκε, και πήγε στο Άγιον Όρος.

Εκεί άρχισε να νηστεύει και να προσεύχεται όσο μπορούσε περισσότερο. Και ο Χριστός, που θέλει «πάντας σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν», Αυτός που είπε ότι «μεγαλύτερη χαρά γίνεται στον ουρανό ενώπιον των αγγέλων για ένα αμαρτωλό που μετανοεί παρά για εννενηταεννιά δικαίους» (Λουκ. 15, 7), του έκανε ένα μεγάλο δώρο· ήταν ένα ανεκτίμητο δώρο, που του έδειχνε ότι ο κόπος της νηστείας και της προσευχής, όσο μικρός κι αν είναι, ποτέ δεν πάει χαμένος.

Ένα βράδυ είδε στον ουρανό ένα σταυρό με αστέρια, από τον οποίο ξεχυνόταν ένα υπέρλαμπρο φως που τον «έλουζε» και του άνοιγε τα μάτια του σώματος και της ψυχής του. Και είδε δίπλα του να στέκει ένα φωτεινός νέος, ένας άγγελος, ο οποίος του είπε: «Αυτός ο Σταυρός είναι εκείνος που είδε στον ουρανό ο πρώτος βασιλέας των Χριστιανών, ο Μέγας Κωνσταντίνος, και με αυτόν νίκησε τους εχθρούς του. Έχε θάρρος! Και συ θα νικήσεις όλους τους εχθρούς σου και θα πάρεις στεφάνι δόξης».

Ο Ελευθέριος μετά από αυτό, αποφασισμένος για πάντα να καταφρονήσει τον κόσμο χάριν του Χριστού και της ψυχής του, έγινε μοναχός και ονομάσθηκε Ευθύμιος. Και σιγά-σιγά άρχισε να φουντώνει μέσα του η επιθυμία να ξεπλύνει με το αίμα του μαρτυρίου την αμαρτία της άρνησης του Χριστού. Οι αγιορείτες πατέρες πολλές φορές προσπάθησαν να τον αποτρέψουν, φοβούμενοι μήπως δεν

αντέξει τα φρικτά βασανιστήρια που θα τον υπέβαλλαν οι Τούρκοι.

Η υπόσχεση όμως του αγγέλου ότι με τη δύναμη του Σταυρού του Χριστού θα πάρει στεφάνι δόξας, μια υπόσχεση που το ένιωθε ότι ήταν τελείως αληθινή και δεν είχε καμιά σχέση με τα παλιότερα ψεύτικα δελεάσματα των φίλων του, τον έκανε να μένει ανυποχώρητος σ' αυτή του την απόφαση.

Το τελικό «σπρώξιμο» το δέχθηκε από την ίδια την Κυρία του Αγίου Όρους, την Υπεραγία Θεοτόκο! Πηγαίνοντας στην Μονή Ιβήρων, όπου ασκήτευε και ένας εξάδελφός του, μοναχός Ονούφριος, για να πάρει την ευχή Της, έζησε και μια άλλη συγκλονιστική εμπειρία:

Είδε την Υπεραγία Θεοτόκο να κάθεται στο θρόνο Της επάνω στον ουρανό, περιστοιχισμένη από αγίους και αγγέλους. Και όταν πήγε να Την προσκυνήσει, αισθάνθηκε να τον ακουμπάει με το χέρι Της στο κεφάλι του. Τότε γέμισε χαρά που δεν περιγράφεται και τα μάτια του έγιναν πηγές δακρύων! Το επίσης θαυμαστό ήταν ότι από εκείνη την ημέρα το κεφάλι του ευωδίαζε όπως ευωδιάζουν τα άγια λείψανα.

Τα οράματα που είδε και έζησε ο Ευθύμιος δεν σημαίνουν ότι, από τη στιγμή που αρχίζει κάποιος να νηστεύει λίγο και να προσεύχεται, θα... ανοίξουν οι ουρανοί και θα έχει καθημερινά τέτοιες εμπειρίες! Ο μοναχός Ευθύμιος έχοντας ζήσει στο πετσί του τι σημαίνει «παγίδες του διαβόλου», ήταν πολύ επιφυλακτικός σε τέτοια σημάδια και τα έθετε πάντοτε στην κρίση των πνευματικών του πατέρων. Ήταν όμως ολοφάνερο ότι ο Θεός τον ετοίμαζε για τη μεγάλη ώρα του μαρτυρίου.

Το μακάριο τέλος

Πήρε τις ευχές των πατέρων, μεταξύ των οποίων και την αγία ευχή του συμπατριώτη του μετέπειτα αγίου Ιερομάρτυρα Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε', που τον συνάντησε στη Μονή των Ιβήρων. Μάλιστα ο άγιος Γρηγόριος, ο οποίος αρκετούς νεομάρτυρες ετοίμασε για το μαρτύριο, τον επέπληξε αυστηρά, όταν ο Ευθύμιος άρχισε να ρωτάει για την πατρίδα του και για τους συγχωριανούς του· ήθελε να του πει ότι έπρεπε να έχει στραμμένα τα μάτια του μόνο στην Άνω Ιερουσαλήμ και όχι σε επίγειες νοσταλγίες.

Έτσι ετοιμασμένος ξεκίνησε για την Κωνσταντινούπολη· ήθελε να πάει εκεί που αρνήθηκε τον Χριστό να Τον ομολογήσει πάλι. Πράγματι την Κυριακή των Βαΐων, 22 Μαρτίου 1814, αφού κοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων, αποχαιρέτησε τον αγιορείτη μοναχό Γρηγόριο, που τον συνόδευε, και κρατώντας στο ένα χέρι τον Σταυρό και στο άλλο τα βάγια που πήρε στην Εκκλησία, παρουσιάστηκε στον βεζύρη και ομολόγησε την πίστη του. Μετά από σύντομες διαδικασίες, αφού οι Τούρκοι είδαν ότι έμενε αμετακίνητος στην ομολογία του ακόμα και μετά από φρικτούς ραβδισμούς, αποφάσισαν να τον αποκεφαλίσουν.

Ο άγιος, πετώντας από χαρά σαν να πήγαινε σε γαμήλιο γλέντι, οδηγήθηκε στον τόπο του μαρτυρίου, και αφού προσευχήθηκε, έβαλε πρόθυμα το κεφάλι του πάνω στο κούτσουρο. Ο δήμιος, για να παρατείνει την αγωνία και τους πόνους του, τον κτύπησε αρκετές φορές κόβοντας τις σάρκες του λαιμού του. Τότε ο άγιος, χωρίς καθόλου να δειλιάσει, με όση δύναμη του απέμενε φώναξε: «Χτύπα καλά!» Και ο δήμιος πήρε μαχαίρι και τον έσφαξε σαν αρνί.

Ο συνοδίτης του αγίου π. Γρηγόριος κατάφερε με πολλά χρήματα να πάρει το λείψανο του μάρτυρα, το οποίο ακόμη και μετά τρεις μέρες έτρεχε ζεστό αίμα! Το πιο συγκλονιστικό όμως ήταν αυτό που συνέβη με την τιμία κεφαλή του αγίου. Παίρνοντάς τη στα χέρια του ο Γρηγόριος την ασπαζόταν με δάκρυα, και αφήνοντας την καρδιά του να ξεσπάσει και να βγάλει τον αφόρητο πόνο του, του έλεγε:

«Μίλα μου επιτέλους, αδελφέ Ευθύμιε, μίλα μου! Και μη με αφήσεις να πάω στους αδελφούς μόνος με τόση λύπη!» Και τότε άνοιξε ο άγιος νεομάρτυς Ευθύμιος τα μάτια του και με ιλαρό βλέμμα και χαριέστατο κοίταζε τον αδελφό Γρηγόριο και όλους τους παρόντες, δίνοντάς τους αδιάψευστη μαρτυρία ότι είχε μεταβεί «εκ του θανάτου εις την ζωήν» κληρονομώντας τη Βασιλεία του Θεού.

Ο πρώην Ελευθέριος και μετέπειτα άγιος Ευθύμιος κινδύνεψε να χάσει τη Βασιλεία του Θεού, όταν πίστεψε ότι η χαρά της ζωής βρίσκεται στην υποδούλωση στις επιθυμίες της σάρκας και στην καταφρόνηση των εντολών του Θεού. Άφησε τον εαυτό του να γλυκοκουβεντιάξει με τις δελεαστικές αλλά τελικά παραπλανητικές προτάσεις του περιβάλλοντός του για δήθεν «γλυκιά ζωή». Δεν αντιστάθηκε αμέσως στις ψεύτικες υποσχέσεις τους· δεν έφυγε αμέσως! Και παγιδεύτηκε σε τέτοιο βαθμό, που κινδύνεψε να χάσει την ψυχή του.

Το έλεος του Θεού τον «κατεδίωξε»· κι εκείνος δέχτηκε την ακτίνα του θείου φωτισμού, που του θύμιζε ότι «οι μίσθιοι του Πατέρα του περισσεύουσιν άρτων»· ότι δηλαδή οι άνθρωποι που παρέμειναν στην υπακοή του Θεού, και συνήθισαν να αποφεύγουν εγκαίρως τους πειρασμούς και τις απατηλές παγίδες των δαιμόνων,

περνάνε καλύτερα από αυτόν και εδώ και εκεί! Έτσι κατάλαβε ότι αξίζει κάθε κόπος και κάθε θυσία γι' αυτή την ελευθερία και μόνιμη χαρά. Και αρχίζοντας από την συνεπή άσκηση της νηστείας και της εγκράτειας αξιώθηκε να χύσει και το μαρτυρικό του αίμα για τη Βασιλεία του Θεού!

†Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου, "Εγερτήρια μηνύματα", έκδοση Ι.Μ. Προφήτου Ηλιού- Πρέβεζα 2020, σ. 53-55 και 57-62.